

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja riskirahoitusta alkuvaiheen pääomasijoitusrahastoihin sijoittavasta valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on keskittää julkinen alkavien yritysten pääomarahastosijoitustoiminta Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskukseen. Tekesille kuuluviin tehtäviin lisättäisiin yritysten alkuvaiheen pääomasijoitusmarkkinan kehittäminen.

Samalla ehdotetaan Tekesin nimen muuttamista Innovaatorahoituskeskus Tekesiksi. Uusi nimi vastaisi paremmin Tekesin nykyistä toimintaa. Uuden nimen takia ehdotetaan muutoksia myös kolmeen muuhun lakiin.

Lisäksi esitetään, että Tekes voisi perustaa tiettyjä kansainvälisiä tutkimus- ja innovaatiohankkeita varten osakeyhtiön. Tekesiä koskevaa lakia ehdotetaan muutettavan myös pääjohtajan ratkaisovaltaa koskevien säännösten osalta.

Valtion alkuvaiheen pääomasijoitustoimintaa varten perustettaisiin osakeyhtiö. Osakeyhtiöstä säädettäisiin lailla. Osakeyhtiö tekisi sijoituksia alkuvaiheen yrityksiin sijoitaviin rahastoihin. Osakeyhtiön omistajaohjaus kuuluisi Tekesille.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2014 alusta muuten, paitsi perustettavaa osakeyhtiötä koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	4
Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus	4
Finnvera Oyj	5
Suomen Teollisuussijoitus Oy	6
2.2 EU:n lainsäädäntö ja kansainvälinen kehitys	6
2.3 Nykytilan arviointi	8
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	9
3.1 Tavoitteet	9
3.2 Keskeiset ehdotukset	10
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	10
4.1 Taloudelliset vaikutukset	10
4.2 Yritysvaiikutukset	10
5 ASIAN VALMISTELU	11
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	11
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	12
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	12
1.1 Laki Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta	12
1.2 Laki riskirahoitusta alkuvaiheen pääomasijoitusrahastoihin sijoittavasta valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä	13
1.3 Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta	16
1.4 Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta	16
1.5 Laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015 annetun lain 6 §:n muuttamisesta	16
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	16
3 VOIMAANTULO	16
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	16
LAKIEHDOTUKSET	18
1. Laki Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta	18
2. Laki riskirahoitusta alkuvaiheen pääomarahastoihin sijoittavasta valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä	21
3. Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta	23
4. Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta	24
5. Laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015 annetun lain 6 §:n muuttamisesta	25
LIITTEET	26
RINNAKKAISTEKSTIT	26
1. Laki Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta	26

3. Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	31
4. Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta	32
5. Laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015 annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	34

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Hallituksen tavoitteena on kehittää julkista pääomasijoitustoimintaa ja lisätä riskinottoa yritysrahoituksessa kasvuyritysten lisäämiseksi ja työpaikkojen luomiseksi.

Valtion toimenpiteet ovat pääosin perustuneet suoraan yksittäisille yrityksille myönnettyihin avustuksiin ja yrityksiin tehtyihin suuriin sijoituksiin. Markkinoiden kehittäminen ja tehokkaimpien toimintamallien löytäminen edellyttävät valtion roolin vahvistamista. Valtio voi tehokkaammin vaikuttaa markkinoiden kehittämiseen keskittymällä rahasto-sijoituksiin. Valtio luopuisi aikaisen kehitysvaiheen suorista sijoituksista asteittain. Tavoitteena olisi saada yksityiset sijoittajat palaamaan alkuvaiheen riskisijoittamiseen. Ohjelman rahastosijoitusten kohteina olisivat yksityisten ja yrittäjävetoisten hallinnointiyhtiöiden kokoamat rahastot.

Vuosia 2014—2017 koskevan kehyspäätöksen mukaan hallitus käynnistää pitkäaikaisen kasvurahoitusohjelman, joka vahvistaa pääomasijoitusmarkkinoita ja tukee pk-yritysten kasvua. Rahasto-ohjelma toteutetaan yhdessä yksityisten sijoittajien kanssa siten, että rahastojen pääomista pääsääntöisesti vähintään puolet kerätään yksityisistä lähteistä. Valtion rahoitus kanavoitetaan Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksen (jäljempänä *Tekes*) kautta alkaviin yrityksiin keskittyviin rahastoihin ja Suomen Teollisuussijoitus Oy:n (jäljempänä Teollisuussijoitus) kautta ns. kasvurahastoihin.

Tekes vastaisi jatkossa alkuvaiheen pääomasijoitusmarkkinan kehittämisestä Suomessa. Tekes tekisi sijoituksia rahastoihin, jotka sijoittavat alkaviin yrityksiin. Alkavilla yrityksillä tarkoitetaan vasta toimintansa aloittaneita, pääosin alle kuusi vuotta vanhoja yrityksiä, joiden tuotteet tai liiketoimintamallit ovat vielä kehitysvaiheessa ja liikevaihto on pientä ja joiden kohdalla ei ole vielä tapahtunut läpimurtoa kansainvälisille markkinoille. Koska näihin sijoituksiin liittyy korkea riski, yksityisen pääoman saamiseksi pääomarahastoihin Tekes voisi käyttää tarvit-

taessa epäsymmetrisiä riskinjakomalleja. Tekesin rahasto-ohjelman myötä valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj (jäljempänä *Finnvera*) luopuisi hallitusti uusista, kansallisista varoista tehtävistä suorista sijoituksista neljän vuoden siirtymäjaksolla.

Esityksen mukaan Tekesiä koskevaa lakia muutettaisiin siten, että kehittämiskeskuksen tehtäviin lisättäisiin pääomasijoitusmarkkinan kehittäminen alkavien yritysten pääomarahastojen avulla. Tekes huolehtisi osasta pääomasijoitustoimintaan liittyvistä tehtävistään omistajaohjaamalla kyseistä tehtävää varten perustettavaa valtion kokonaan omistamaa osakeyhtiötä. Esitykseen sisältyy ehdotus tätä osakeyhtiötä koskevaksi erityislaiksi.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus

Tekes edistää tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa tarjoamalla rahoitusta ja siihen liittyvää asiantuntemusta sekä verkostoitumisen mahdollisuuksia. Tekesin rahoitusinstrumentit ovat avustukset ja lainat. Sen asiakkaita ovat yritykset, tutkimusorganisaatiot ja julkisten palvelujen tarjoajat.

Tekesin asemasta, tehtävistä ja toiminnan tavoitteista säädetään siitä annetussa laissa (717/2008, muut. 162/2011). Valtioneuvoston asetuksessa (1146/2008, muut. 504/2011) säädetään tarkemmin mm. Tekesin tehtävistä, organisaatiosta ja päätöksenteosta. Tekesin yrityksille myöntämästä rahoituksesta säädetään tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (298/2008, muutettu asetuksilla 1098/2009 ja 358/2011). Asetuksessa on säännökset rahoitettavasta toiminnasta, rahoituksen määrästä, lainan ehdoista ja hyväksyttävistä kustannuksista.

Tekesin yrityksille tarjoamat rahoitusmuodot ovat tällä hetkellä avustukset ja lainat.

Avustuksia myönnetään kaiken kokoisille yrityksille, mutta lainoja myönnetään ainoastaan pienille ja keskisuurille yrityksille.

Alkavien pk-yritysten rahoituksellinen tilanne on yleensä sellainen, että niiden on hyvin vaikea saada rahoitusta muualta, joten Tekesin myöntämä rahoitus on niille aloitusvaiheessa hyvin tärkeä. Varsinkin se, että Tekesin myöntämille lainoille ei vaadita vakuutta, on merkittävä rahoituksen saatavuutta helpottava tekijä. Myöhemmin yrityksen liiketoiminnan lähdettyä käyntiin myös rahoitustilanne yleensä paranee muiden rahoittajien mukaantulon myötä.

Tekesin myöntämä rahoitus on projektirahoitusta, joten yrityksellä on oltava tietty etukäteen suunniteltu ja budjetoitu projekti, jonka osarahoitusta haetaan Tekesiltä.

Koska myönnetty rahoitus sisältää valtion tukea, siitä on tehty valtiontukiohjelma, jonka Euroopan komissio on hyväksynyt.

Vuonna 2012 Tekes teki rahoituspäätöksiä 1 639 projektiin yhteensä 570 miljoonalla eurolla, josta 350 miljoonaa euroa kohdistui yritysten projekteihin.

Finnvera Oyj

Finnvera täydentää rahoitusmarkkinoita ja edistää yritystoiminnan, alueiden ja viennin kehitystä. Finnvera rahoittaa yrityksiä lainoilla, takauksilla, vienninrahoituspalveluilla ja pääomasijoituksilla. Se myöntää lainoja ja takauksia erityisesti pk-yrityksille. Finnveran vienninrahoituspalveluja ovat vientitakuut ja erityistakaukset sekä Suomen vientiluotto Oy:n vientiluottojen rahoittaminen ja koronatasaus.

Finnveran tarkoituksesta, tehtävistä, toimintaperiaatteista ja hallinnosta säädetään valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998, muutettu useita kertoja).

Valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetussa laissa (445/1998) säädetään Finnveran sellaisesta luotto-, takaus- ja muusta rahoitustoiminnasta, jonka tavoitteena on erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten perustaminen, kehittäminen ja laajentaminen sekä niiden toimintaedellytysten parantaminen.

Finnvera voi tehdä pääomasijoituksia rahastoihin ja suoraan kohdeyrityksiin työ- ja

elinkeinoministeriön hyväksymien elinkeinopoliittisten tavoitteiden mukaisesti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alkavien ja toimintansa alkuvaiheessa olevien yritysten pääomitarpeeseen. Pääomasijoitustoimintaa varten on perustettu kolme Finnveran tytäryhtiötä; Veraventure Oy, Aloitusrahasto Vera Oy ja Matkailunkehitys Nordia Oy.

Veraventure Oy toimii sekä osakeyhtiömuotoisiin alueellisiin rahastoihin sijoittavana rahastojen rahastona että Aloitusrahasto Vera Oy:n hallinnointiyhtiönä.

Aloitusrahasto Vera Oy on perustettu vuonna 2005 ja sen toiminnan tavoitteena on poistaa tuotekehitystoiminnan rahoittamisen ja yksityisen pääomasijoitustoiminnan kautta saatavan rahoituksen välillä vallitseva epäjatkuvuuskohta. Aloitusrahasto Vera Oy toimii erityisesti yritysrahoituksen siemen- ja käynnistysvaiheessa, jossa ei vielä ole muita yksityisiä tai julkisia toimijoita, koska rahoitettavat hankkeet ovat pieniä ja hyvin riskipitoisia. Sen sijoitukset ovat merkittävästi edistäneet aikaisen vaiheen innovatiivisten yritysten perustamista, nopeuttaneet niiden kasvua ja vaikuttaneet yksityisen pääoman ja muun rahoituksen mukaan saantiin. Vuonna 2004 Suomessa tehtiin siemen- ja käynnistysvaiheen sijoituksia 26 miljoonalla eurolla, kun niiden määrä oli noussut vuoteen 2012 mennessä 66 miljoonaan euroon.

Aloitusrahasto Vera Oy:lle on tullut sen perustamisesta lähtien 1491 sijoituspyyntöä. Se on tehnyt ensisijoituksen kaikkiaan 196 yritykseen vuoden 2012 loppuun mennessä. Sen salkussa oli vuoden 2012 lopussa 139 kohdeyritystä ja sijoitusten arvo oli noin 80 miljoonaa euroa. Yksityiset pääomasijoittajat, bisnesenkelit ja muut yksityiset tahot ovat sijoittaneet yli 200 miljoonaa euroa rahaston sijoituskohteisiin.

Aloitusrahasto Vera Oy:n taseen loppusumma 31 päivänä joulukuuta 2012 oli 93,2 miljoonaa euroa. Sen varat koostuvat osin valtion myöntämistä varoista, osin Finnvera Oyj:n omista varoista sekä osin vähemmistöosakkaina olevien yksityisten sijoittajien sijoituksista. Valtio on rahoittanut Aloitusrahasto Vera Oy:n toimintaa Finnvera Oyj:lle myönnettyillä pääomalainoilla. Valtio on myöntänyt Aloitusrahasto Vera Oy:n toimin-

taan pääomalainoja yhteensä 49 miljoonaa euroa.

Koska kaikki Finnvera Oyj:n pääomasijoitustoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt ovat julkienemmistöisiä rahastoja, sovelletaan niiden toimintaan Euroopan unionin valtiontukisäännöksiä. Aloituserahasto Vera Oy:n toiminta on notifioitu komissiolle valtiontuesta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi (2006/C 194/02) annettujen yhteisön suuntaviivojen (jäljempänä *riskipääomasuuntaviivat*) mukaisesti. Komissio on antanut notifioinnin perusteella päätöksen tukiohjelmasta 28 päivänä tammikuuta 2009. Muut rahastot toimivat lähtökohtaisesti Komission asetuksen (EY) N:o 1998/2006 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (jäljempänä *de-minimis asetus*) puitteissa tai markkinataloussijoittajaperiaatteen mukaan syndikoiden yksityisten sijoittajien kanssa.

Finnvera Oyj:n pääomasijoitustoiminnan rahoitustuotteita ovat osakepääomasijoitukset ja optiolainat. Lainat voivat olla myös pääomaehtoisia. Sijoitukset tehdään vähemmistöisjoituksina ja rahaston omistusosuus vaihtelee 10–40 prosentin välillä. Ensisijoitusten koko on enintään 500 000 euroa.

Suomen Teollisuussijoitus Oy

Teollisuussijoitus on valtion kokonaan omistama pääomasijoitusyhtiö, joka tekee sijoituksia suoraan yrityksiin ja pääomarahastoihin. Sen toiminnasta säädetään Suomen Teollisuussijoitus Oy -nimisestä valtionyhtiöstä annetussa laissa (1352/1999, muut. 76/2007). Teollisuussijoituksen tarkoituksena on edistää pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa tekemällä sijoituksia ensisijaisesti pääomarahastoihin, mutta se voi tehdä sijoituksia myös suoraan kohdeyrityksiin erityisesti pitkäaikaista riskinottoa edellyttävissä yrityskehityshankkeissa. Teollisuussijoituksen tarkoituksena on edistää erityisesti suomalaisten yritysten toimintaa, mutta se voi tehdä vastaavia sijoituksia myös ulkomaalaisiin rahastoihin ja yrityksiin edellyttäen, että niiden toiminta edistää taloudellista kehitystä Suomessa. Teollisuussijoituksen toiminnan on

pitkällä aika välillä oltava liiketaloudellisesti kannattavaa.

Teollisuussijoitus on tehnyt pääomasijoituksia vuodesta 1995 lähtien yhteensä noin miljardilla eurolla. Se hankkii rahoituksensa yhtiön omalla tulorahoituksella ja valtio on nostanut yhtiön osakepääomaa eri tarkoituksiin. Teollisuussijoituksen toiminta on markkinaehtoista. Pääomasijoitukset rahastoihin ja suoraan kohdeyrityksiin tehdään yksityisten sijoittajien kanssa yhdessä ja samoin ehdoin (pari passu). Teollisuussijoituksen sijoitukset ovat vähemmistöisjoituksia.

2.2 EU:n lainsäädäntö ja kansainvälinen kehitys

Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (jäljempänä *perussopimus*) 107 artiklan 1 kohdassa kielletään jäsenvaltioita myöntämästä valtion varoista tukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suuromalla jotakin yritystä tai tuotannon alaa, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Jotta tukea pidetään kiellettyinä valtiontukena, kaikkien neljän edellä mainitun seikan on täyttyttävä. Sen on ensinnäkin oltava jäsenvaltion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki. Toisekseen tuki on myönnetty selektiivisesti suosien jotakin yritystä tai tuotannon alaa. Kolmanneksi sen on vääristettävä kilpailua. Neljänneksi sen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan valtiontuki on lähtökohtaisesti kiellettyä. Saman artiklan 2 ja 3 kohdissa määritellään erilaisia tukitoimenpiteitä, jotka katsotaan sisämarkkinoille soveltuviksi. Lisäksi komissio on antanut runsaasti alemmanasteisia säädöksiä, joissa täsmennetään näitä hyväksyttävyyden kriteereitä. Alkaviin yritysisiin kohdistuvan pääomasijoitustoiminnan kannalta tärkein ohjeistus on riskipääomasuuntaviivat.

Perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltion on aina tehtävä komissiolle ennakoilmoitus suunnitellusta tukiohjelmasta. Komissio arvioi tukien hyväksyttävyyden jäsenvaltioiden tekemän ennakoilmoituksen perusteella. Jäsenvaltio ei saa

panna täytäntöön tukiohjelmaa ennen komission päätöstä tuen soveltavuudesta yhteismarkkinoille. Mikäli jäsenvaltio ei tee ennakkoilmoitusta, tuki on laitton ja se voidaan periä takaisin yritykseltä. Ennakkoilmoitusvelvollisuudesta on kuitenkin vapautettu Komission asetuksen (EY) N:o 800/2008 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (jäljempänä *yleinen ryhmäpoikkeusasetus*) ja de minimis asetuksen mukaiset tuet.

Jäsenvaltiot voivat suunnitella myös tukitoimenpiteen sellaiseksi, että se ei sisällä perussopimuksen 107 artiklassa kiellettyä valtiontukea, koska se noudattaa markkinataloustoimijatestiä. Sen mukaan julkisten elinten tai yritysten toteuttamat taloudelliset liiketoimet eivät anna vastapuolelle etua eivätkä ne sen vuoksi ole valtiontukea, jos ne tehdään tavanomaisissa markkinaolosuhteissa. Tavanomaisessa markkinaolosuhteissa julkiset ja yksityiset sijoittajat ovat tasavertaisessa asemassa eli ne tekevät sijoitukset samoin ehdoin, samanaikaisesti ja yksityisen sijoittajan toimenpiteellä on todellista taloudellista merkitystä.

Riskirahoitukseen sisältyy usein monimutkaisia rakenteita, jolloin on syytä tarkastella mille taholle mahdollinen valtiontuki kohdistuu. Riskirahoituksella voidaan luoda kannustimia sijoittajille, jotta nämä tarjoaisivat riskirahoitusta tukikelpoisille yrityksille. Lisäksi mukana voi olla yksi tai useampi rahoituksen välittäjä organisaatio. Valtiontuki voi kohdistua siis kolmelle eri tasolle eli sijoittajille, rahoituksen välittäjälle tai yrityksiin, joihin sijoitus tehdään.

Euroopan unionin valtiontukisääntöjä ollaan uudistamassa parhaillaan siten, että uusien säännösten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2014 puolivälissä. Nykyiset riskipääomasuuntaviivat ovat voimassa vuoden 2013 loppuun asti, mutta komissio on esittänyt niiden voimassaolon jatkamista puolella vuodella.

Pääosassa Euroopan unionin maista on käytössä tukiohjelmaa varhaisen vaiheen pääomarahoituksen saatavuuden varmistamiseksi. Kansallisten tukiohjelmien ohella monissa jäsenmaissa on lisäksi käytössä alueellisia riskipääomatukia.

Useimmat riskipääomatuet ovat riskipääomasuuntaviivojen tai yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisia. Poikkeuksena tästä joitakin pienimuotoisia varhaisen vaiheen julkisia tai julkisesti tuettuja pääomasijoituksia tehdään joko de minimis asetukseen (enintään 200 000 euroa) tai nuorten innovatiivisten yritysten innovaatiotukeen (enintään 1 000 000 euroa) perustuen.

Useimmat tukiohjelmita perustuvat rahastojen rahasto -malliin, jossa julkista rahaa sijoitetaan yksityisiin varhaisen vaiheen rahastoihin. Yleensä sijoitukset rahastoihin tehdään pari passu eli samoilla ehdoilla yksityisten sijoittajien kanssa. Muutamissa tukiohjelmissa hyödynnetään epäsymmetriaa, jossa julkinen sektori joko kantaa hieman suuremman osan tappioista tai rajaa mahdolliset voittonsa etukäteen määriteltävään kiinteään tuottoon.

Valtaosa rahastoista toimii täysin markkinaehtoisesti, vain noin viidenneksessä tukiohjelmita julkiset toimijat osallistuvat jollakin tavalla varsinaiseen sijoitustoimintaan tai kohdeyritysten hallinnointiin.

Yleisimmin julkisesti tuettuja pääomasijoituksia tehdään EU:n pk-yritysmääritelmän mukaisiin kohdeyrityksiin niiden käynnistymis- tai alkuvaiheessa. Sijoitusten koko vaihtelee jonkin verran tukiohjelma-riippuen, mutta on yleensä noin 500 000—2 000 000 euroa. Lisäksi useissa maissa on käytössä joko avustus, laina tai pääomasijoitusmuotoisia käynnistämisen- ja esiselvitystukia, joiden koko on noin 50 000 euroa. Julkisesti tuetun sijoituksen myötä saatu omistusosuus kohdeyrityksestä rajataan pääsääntöisesti alle 50 prosenttiin. Käynnistymisvaihetta ja/tai pienehköä ensisijoitusta (alle 500 000 euroa) lukuun ottamatta julkisen pääoman osuus sijoitus-kierröksellä jää aina alle 50 prosentin.

Sijoitustoiminnassa hyödynnetään yleensä useita erilaisia pääoma- ja lainainstrumentteja. Ranskassa on lisäksi käytössä tukijärjestelmä, jossa yksityiset riskipääomarahastot voivat hakea takauksen osalle sijoitetuista pääomistaan.

Laajimmin riskipääomatukia käytetään Englannissa, Saksassa ja Hollannissa, joissa toimitaan pääosin rahastojen rahasto -mallilla. Hollannissa alkavien innovaatioyritysten pääomasijoitusohjelma perustuu epä-

symmetriseen riskinjakomalliin, jossa yksityisille sijoittajille palautetaan ensin pääomat suhteessa 80/20. Voitot jaetaan myös suhteessa 80/20. Rahoitusinstrumenttina valtio käyttää lainaa, jolloin se välttyy osallistumasta yritystason päätöksentekoon. Englannissa on tämän lisäksi ollut käytössä erilaisia verokannusteita sekä sijoittajille että kohdeyrityksille. Muutamissa maissa, joissa varhaisen vaiheen yksityiset riskipääomamarkkinat eivät ole kovin kehittyneet tai niiden kehitystä halutaan olennaisesti vauhdittaa, sijoitetaan julkisia pääomia myös suoraan kohdeyrityksiin. Norjassa ja Irlannissa suoria pääomasijoituksia tekevät Tekesiä vastaavat rahoittajat.

Valtiovarainministeriössä on valmisteltu hallituksen esitystä, jolla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta. Voimaantullessaan esitykseen sisältyvä lakiehdotus saattaa vaikeuttaa pienimuotoisten pääomarahastojen keräämistä. Vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajia koskeva lainsäädäntö tulee edellyttämään toimilupaa rahastojen hoitajilta, jotka keräävät rahastoonsa pääomia ei-ammattimaisilta sijoittajilta. Finanssivalvonnalle ollaan antamassa mahdollisuutta myöntää poikkeus toimilupa edellytyksestä ja näin vähentää pienten toimijoiden hallinnollista taakkaa.

2.3 Nykytilan arviointi

Aktiivisen ja pitkäjänteisen elinkeino- ja innovaatiopolitiikan seurauksena Suomeen on kehittynyt uusille innovatiivisille kasvuyrityksille suotuisa toimintaympäristö, joka tuottaa runsaasti ja korkealuokkaisia yritysideoita ja -aihioita. Tästä huolimatta vain muutamat yksittäiset suomalaiset kasvuyritykset ovat viime aikoina nousseet kansainvälisesti nopeimmin kasvavien yritysten joukkoon. Kasvupotentiaalin täysimittainen hyödyntäminen edellyttää pitkäjänteistä ohjelmaa, jolla aktivoidaan laajalla rintamalla kasvuhaluukkuutta, kasvuyrittäjiä ja pääomasijoitusmarkkinaa.

Toimiva alkavien yritysten pääomasijoitusmarkkina on edellytys uusien nopeaan kasvuun ja kansainvälistymiseen tähtäävien yritysten syntymiselle ja kehittymiselle sekä niiden avulla tapahtuvalle innovaatioiden ja teknologioiden kaupallistamiselle. Kasvumahdollisuuksia rajoittavat kuitenkin riskirahoituksen puute sekä osaavien riskirahoittajien ja kokeneiden liike-elämän ammattilaisten tuoma kehittämisspanos. Merkittäviä kotimaisia pääomasijoittajia on poistunut Suomen markkinoilta viime vuosina eikä uusia ole tullut riittävästi tilalle.

Hallituksen tavoitteena on kehittää julkista pääomasijoitustoimintaa ja lisätä riskinottoa yritysrahoituksessa kasvuyritysten lisäämiseksi ja työpaikkojen luomiseksi. ICT 2015 -työryhmä piti tärkeänä kehitystoimenpiteenä uusien yksityisten, epäsymmetriamallilla toimivien alkuvaiheen pääomarahastojen perustamista Suomeen. Työryhmän mukaan tavoitteena tulisi olla, että kotimaiset ja ulkomaiset sijoittajat saadaan palaamaan aikaisen kasvun sijoitustoimintaan ja että mahdollistetaan vahvaa toimialaosaamista ja ammattitaitoa omaavien Suomeen sijoittavien rahastojen syntyminen.

Veraventure Oy ja Aloitusrahasto Vera Oy tekevät rahastosijoituksia ja suoria pääomasijoituksia alkaviin kasvuyrityksiin. Tältä osin ne toimisivat osittain samoilla markkinoilla ja osin myös samojen yritysten rahoittajina kuin Tekes. Teollisuussijoitus Oy puolestaan keskittyy pääoma-sijoituksiinsa kasvuvaiheen suoriin ja rahastosijoituksiin kotimaassa ja kansainvälisesti. Teollisuussijoitus hallinnoi vuonna 2008 toimintansa aloittanutta Kasvurahastojen Rahasto Ky:tä, joka sijoittaa Suomessa toimiviin venture capital- ja kasvuvaiheen yritysjärjestelyrahastoihin. Rahastossa on Suomen Teollisuussijoitus Oy:n lisäksi sijoittajina kotimaisia työeläkeyhteisöjä. Rahaston koko on 135 miljoonaa euroa. Teollisuussijoituksen osuus rahastosta on 54 miljoonaa euroa ja työeläkeyhtiöiden osuus rahastosta on 81 miljoonaa euroa. Kasvurahastojen Rahasto Ky:n sijoituskausi päättyi joulukuussa 2013. Osana kasvurahasto-ohjelmaa Teollisuussijoitusta pääomitetään vuosittain 30 miljoonalla eurolla. Tarkoituksena on perustaa uusi kasvurahastojen rahasto.

to jatkamaan Kasvurahastojen Rahasto Ky:n toimintaa.

Toimintansa aloittavan yrityksen kannalta katsottuna sen ensisijainen tarve on rahoituksen saaminen eikä rahoituksen myöntävällä organisaatiolla tai sillä, missä ko. organisaatio valtionhallinnossa sijaitsee, ole pääsääntöisesti merkitystä. Yrityksen tilanteesta riippuen myös sen rahoituksen tarve voi olla erilainen.

Pääomasijoitusyhdistys ry:n tilastojen mukaan suomalaiset alkavan vaiheen yritykset saivat vuonna 2012 pääomasijoituksia yhteensä 79 miljoonaa euroa. Vuoteen 2011 verrattuna sijoitusten arvo nousi kolmella miljoonalla eurolla, mutta oli alle vuosien 2008—2012 vuosittaisen keskiarvon 90 miljoonan euron.

Vuosina 2008—2012 suomalaiset alkavan vaiheen yritykset saivat pääomasijoituksia yhteensä 524 miljoonalla euroa. Huippuvuotena 2008 yritykset saivat pääomasijoituksia 114 miljoonaa euroa ja tämän jälkeen sijoitusten määrä on laskenut. Pääomasijoitukset painottuvat sijoitusten määrän ja kohdeyritysten lukumäärän perusteella käynnistysvaiheeseen ja aikaisen kasvun yrityksiin. Siemenvaiheen yritykset saivat vain kahdeksan prosenttia alkuvaiheen yrityksiin kohdistuneista sijoituksista, kun käynnistysvaiheen yritykset saivat 58 prosenttia ja aikaisen kasvun vaiheen yritykset saivat 33 prosenttia pääomasijoituksista.

Yksityisten pääomarahastojen osuus alkavan vaiheen pääomasijoituksissa on vähentynyt ja alkavan vaiheen yrityksiin sijoituksia tekevien rahastojen varojen keruu on aiempaa vaikeampaa. Vuonna 2008 yksityiset pääomarahastot sijoittivat nuoriin yrityksiin 90 miljoonaa euroa. Vuonna 2012 määrä oli vähentynyt 40 miljoonaan euroon. Samaan aikaan julkisten varojen osuus alkavaan vaiheeseen sijoittavista pääomasijoitusrahastoista on kasvanut. Ilman julkisten toimijoiden osallistumista alkavan vaiheen yritysten rahoitustilanne voisi olla huomattavasti nykyistä heikompi.

Vaikka siemenvaiheen yrityksiä on lukumääräisesti eniten, houkuttelevat ne vähiten pääomasijoituksia niihin liittyvän korkean riskin takia. Julkista pääomarahoitusta tarvitaan jakamaan riskiä, jotta yksityisiä sijoitta-

via saadaan houkuteltua etsimään lupaavia siemenvaiheen yrityksiä sijoituskohteiksi.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Valtion roolia on tarpeen vahvistaa alkuvaiheen yrityksiin keskittyvän pääomasijoitusmarkkinan kehittämiseen pitkällä tähtäyksellä. Tavoitteena on saada yksityiset sijoittajat palaamaan alkuvaiheen riskisijoittamiseen. Valtion rahastosijoitusten kohteina olisivat yksityisten ja yrittäjävetoisten hallinnointiyhtiöiden rahastot.

Alkavilla yrityksillä tarkoitetaan pääsääntöisesti toimintansa vasta aloittaneita, alle kuusi vuotta vanhoja yrityksiä, joiden tuotteet tai liiketoimintamalli ovat vielä kehitysvaiheessa ja liikevaihto on pientä ja joiden kohdalla ei ole vielä tapahtunut läpimurtoa kansainvälisille markkinoille.

Tekesin toiminnan painopisteenä ovat nuoret kasvuyritykset, joiden osuus Tekesin yritysrahoituksesta on noin kolmannes. Tekesillä on Suomessa monipuolisin osaaminen innovatiivisten kansainvälisille markkinoille tähtäävien yritysten rahoittamisessa. Tekesillä on myös keskeinen rooli kasvuyritysten toiminta- ja toimijaympäristön kehittämisessä, jota se tukee ohjelmillaan ja hankerahoituksellaan.

Tulevassa rahastotoiminnassa on tarkoitus soveltaa tavanomaisen rahastosijoitusmallin lisäksi uusia toimintamalleja, joissa otetaan huomioon eri toimialojen yritysten toisistaan poikkeava luonne, erilaiset sijoittajakumppanit ja se, että kyseessä on alkuvaiheen sijoitustoiminta. Esimerkkeinä toimintamalleista voidaan mainita bisnesenkelirahastot, luovien alojen tuotesijoitusrahastot, Vigokiihdyttämöohjelman rahastot ja suurten yritysten spin-off -yrityksiin sijoittavat rahastot.

Tekes voisi tarvittaessa käyttää epäsymmetristä riskinjakomallia yksityisen pääoman saamiseksi pääomarahastoihin.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Valtion alkavan vaiheen pääomasijoitus-toiminta keskitettäisiin Tekesiin. Se toteutettaisiin niin, että Tekes voisi aloittaa rahasto-sijoittamisen vuoden 2014 alusta. Tekesin ohjaukseen perustettaisiin osakeyhtiö, joka käytännössä tekisi sijoitukset.

Sijoitusvälineenä olisivat oman ja vieraan pääomanehtoiset sijoitukset rahastoihin sekä takaukset korvaamaan osittain yksityissijoittajille mahdollisesti syntyviä tappioita rahastoista. Rahoituksen kehittämistä ja sen tulevaa rakennetta ohjaisivat Euroopan unionin valtiontukisäännöt, erityisesti yleinen ryhmäpoikkeusasetus ja riskipääomasuuntaviivat.

Alkavan vaiheen pääomasijoitustoimintaa varten perustetaan valtion kokonaan omistama osakeyhtiö, jonka omistajaohjaus kuuluisi Tekesille. Pääomasijoitustoimintaa varten perustettavan yhtiön rahoitus hoidettaisiin valtion talousarviossa niin, että Tekesille osoitetaan määräraha, jota voidaan käyttää pääomarahastoihin tehtäviin sijoituksiin ja toimintaan liittyviin yleiskuluihin.

Tekes aloittaisi uuden tukiohjelman valmistelun alkuvaiheen yrityksiin sijoitaviin pääomasijoitusrahastoihin voimassa olevien valtiontukisääntöjen mukaisesti. Tukiohjelmalle haettaisiin tarvittaessa komission hyväksyntä valtiontuki-ilmoituksella vuoden 2014 alussa. Tekesin tavoitteena on tukiohjelma, joka varmistaa julkisen riskipääomarahoituksen jatkuvuuden suomalaisille luopaaville alkuvaiheen kasvuyrityksille.

Vuoden 2013 aikana varmistettaisiin jatko Aloitusrahoista Vera Oy:n nykyiselle tukiohjelmalle, joka on voimassa vuoden 2013 loppuun saakka. Yhtiö jatkaisi ensisijoitustoimintaa vuoden 2017 loppuun saakka pääomasijoitusten varmistamiseksi alkaviin yrityksiin. Vuoden 2017 jälkeen Aloitusrahoista keskittyisi ainoastaan jatkosijoitusten tekemiseen ja sen jälkeen sijoituksista irtaantumiseen. Aloitusrahoista riskipääomatukiohjelmalle haettaisiin jatkoaikaa vuoden 2013 aikana sen toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Veraventure Oy jatkaa vuoden 2013 loppuun rahastosijoituksia aikaisen vaiheen rahastoihin, joihin yksityistä sijoittajia voidaan kannustaa epäsymmetrisellä riskinjakomallil-

la. Tekes jatkaisi myös Veraventure Oy:n aloittamaa sijoitustoimintaa Vigorahastoihin. Veraventure Oy:n tekemät sijoitukset ja sijoitussitoumukset ns. Vigorahastoihin ja aikaisen vaiheen rahastoihin siirretään myöhemmin perustettavaan, valtion omistamaan ja Tekesin hallinnoimaan osakeyhtiöön.

Tekes hoitaa jatkossa valtiontukiohjelmaan perustuvan pääomasijoitustoiminnan ja Teollisuussijoitus markkinaehtoisen pääomasijoitustoiminnan. Finnvera ei siirtymäjakson jälkeen toimisi pääomasijoitustoiminnassa. Näin edistetään valtion toimijoiden työnjaon kehittymistä selkeämmäksi ja yksinkertaisemmäksi.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Valtion vuoden 2014 talousarvion momentilla 32.20.89 Tekesille esitetään 20 miljoonaa euroa pääomasijoitustoimintaan. Vastava summa on vähennetty tutkimus- ja innovaatiotoiminnan lainamomentilta 32.20.83. Tekes käyttäisi kehyskaudella vuosittain enintään 20 miljoonaa euroa pääomasijoituksiin. Määrärahaa sijoitetaan pääomarahastoihin, jotka sijoittavat alkaviin yrityksiin. Jotta yksityisiä sijoittajia saataisiin mukaan alkuvaiheen rahastoihin, perustettavalla yrityksellä on mahdollisuus käyttää epäsymmetristä riskinjakomallia.

Tavoitteena on, että yksityiset sijoitukset pääomarahastoihin vastaavat kokoluokaltaan julkisia sijoituksia ja riskirahoituksen tarjonta alkaville yrityksille lisääntyisi vuosittain keskimäärin 40 miljoonalla eurolla kehyskauden aikana. Keskipitkällä aikavälillä tavoitteena on, että Suomeen syntyy menestyksekkäitä hallinnointiyhtiöitä, joilla on mahdollisuus kerätä yksityisiä sijoituksia Suomen ulkopuolelta, mikä lisäisi riskirahoituksen tarjontaa alkaville yrityksille.

4.2 Yritysvaikutukset

Esitys parantaa etenkin käynnistyvien ja nuorten kasvuhakuisten yritysten rahoituksen saatavuutta, joka on varsinkin viime vuosina heikentynyt talouden taantumana vuoksi. Ris-

kirahoituksen saatavuus vahvistaa edellytyksiä innovatiivisten yritysten kasvulle ja kansainvälistymiselle, mikä pidemmällä aikajännteellä edistää elinkeinorakenteen uudistumista, vahvistaa vientiä ja synnyttää uusia työpaikkoja. Kasvuhakuisten ja -kykyisten yritysten lisääntyminen edistää samalla yritysrahoituksen kysyntää ja parantaa näin edellytyksiä rahoitusmarkkinoiden kehittymiselle.

Riskirahoituksen saatavuus vahvistaa kannusteita ryhtyä yrittäjäksi ja sitä kautta edistää yleistä yrittäjyysskulttuuria. Yrittäjyyden ja yritystoiminnan vahvistuminen ovat puolestaan omiaan edistämään yritysten välistä kilpailua markkinoilla.

Uudet kasvuyritykset syntyvät pääosin tieto- ja viestintäteknologian aloille. On odotettavissa, että uusia kasvuyrityksiä syntyy myös sektoreille, jotka tuottavat innovatiivisia ratkaisuja esimerkiksi ympäristönsuojelun ja terveydenhuollon haasteisiin.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu elinkeinoministerin asettamassa työryhmässä. Työryhmässä ovat olleet edustettuina työ- ja elinkeinoministeriö, Tekes ja Finnvera.

Hallituksen esityksestä on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: valtiovarainministeriö, valtioneuvoston kanslia, oikeusministeriö, Finnvera Oyj, Suomen Teollisuusliitto Oy, Tekes, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Kotimaisten kielten keskus, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Yrittäjät, Teknologiateollisuus ry, Finanssialan keskusliitto ry, Suomen pääomasijoitusyhdistys ry, Fiban - Suomen yksityissijoittajat ry ja Työeläkevakuuttajat TELA ry.

Saatujen lausuntojen mukaan esitystä pääasiassa kannatettiin ja sitä pidettiin perusteltuna. Huomiota kiinnitettiin erityisesti kilpailuneutraliteetin toteutumiseen. Kotimaisten kielten keskus keskittyi lausunnossaan Tekesin nimenmuutokseen. Sen mukaan viralliseen nimeen ei tulisi sisällyttää lyhennettä, koska sen sisältö ei ole yleisölle ym-

märrettävä ja se ei noudata perustuslain edellyttämää hyvän palvelun periaatetta.

Saadut lausunnot on otettu jatkovalmistelussa mahdollisuuksien mukaan huomioon. Erityisesti kilpailuneutraliteetin toteutumiseen tullaan jatkossa kiinnittämään huomiota. Vastoin Kotimaisten kielten keskuksen lausuntoa, esityksessä kuitenkin ehdotetaan Tekesin viralliseksi nimeksi Innovaatorahoituskeskus Tekesiä. Tekes tunnetaan maailmalla, kaikilla kielillä nimenomaan Tekesinä. Tekes on ollut viraston lyhennimenä jo vuodesta 1985 lähtien, jolloin se muodostui viraston suomenkielisestä nimestä *teknologian kehittämiskeskus*. Viraston virallinen nimi halutaan nyt muuttaa vastaamaan sen nykyistä toimintaa, jota innovaatioiden rahoittaminen kuvaa parhaiten. Pelkkä Innovaatorahoituskeskus voisi jäädä suurelle yleisölle tuntemattomaksi, mikä sekkin olisi hyvän hallinnon vastaista. Innovaatorahoituskeskus Tekes kuvastaa viraston toimintaa ja yhdistää toiminnan sen vakiintuneeseen lyhennimeen, jolla on brändiarvo.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Talousarvioehdotuksen momentilla 32.20.89 Tekesille esitetään myönnettäväksi 20 miljoonaa euroa pääomasijoitustoimintaan. Vastaava summa on vähennetty Tekesin momentilta 32.20.83.

Euroopan unionin valtioneuvoston sääntöjä ollaan muuttamassa parhaillaan. Nykyisten sääntöjen voimassaoloa on tarkoitus jatkaa alkuperäisestä kuudella kuukaudella vuoden 2014 puoliväliin asti. Uudet säännöt tulisivat siis voimaan heinäkuun alusta vuonna 2014. Tulevista valtioneuvoston sääntöistä on olemassa vasta luonnoksia tällä hetkellä. Tässä esityksessä ehdotettavasta valtioneuvoston päätöksestä tulee tehdä joko yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen ilmoitus komissiolle tai riskipääomasuuntaviivojen mukainen notifiointi. Valtioneuvoston päätöstä saa panna täytäntöön ennen komission hyväksyntää.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Nimike. Lain nimike ehdotetaan muutettavan Tekesin nimen muutoksen vuoksi. Tekesin nykyinen nimi Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus ehdotetaan muutettavan Innovaatorahoituskeskus Tekeksi. Lyhytmenenä olisi pelkkä Tekes.

1 §. Organisaattorinen asema. Lain 1 §:ään ehdotetaan muutosta Tekesin nimenmuutoksen vuoksi.

2 §. Toiminnan tavoite. Pykälään ehdotetaan muutosta ainoastaan Tekesin nimenmuutoksen vuoksi.

3 §. Tekesin tehtävät. Pykälässä säädetään Tekesin tehtävistä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi Tekesin tehtäviin pääomasijoitusmarkkinan kehittämisen edistäminen. Voimassaolevan lain mukaan kehittämiskeskus edistää asiantuntemuksellaan ja rahoitustoiminnallaan teknologian ja innovaatioiden kehittämistä sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan tulosten laaja-alaista hyödyntämistä elinkeinotoiminnassa, työelämässä ja muualla yhteiskunnassa.

Tekes vastaisi julkisen rahoituksen kokonaisuudesta alkavan vaiheen yrityksille. Se edistäisi pääomasijoitusmarkkinan kehittämistä alkavan vaiheen yrityksille Suomessa.

Pääomasijoitustoimintaa varten perustettaisiin valtion kokonaan omistama ja Tekesin omistajaohjaama erityistehtävä osakeyhtiö. Se olisi hallinnointiyhtiö, joka valmistelea, toteuttaa ja hallinnoi sijoituksia alkavan vaiheen yrityksiin sijoitaviin rahastoihin. Yhtiöstä annettaisiin oma lakinsa. Alustavan aikataulun mukaan yhtiö perustettaisiin vuoden 2013 loppupuolella siten, että sijoitustoiminta voisi alkaa vuoden 2014 alussa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan muutosta ainoastaan Tekesin nimenmuutoksen vuoksi.

Pykälän 3 momentin mukaan Tekes voisi huolehtia myös kansainväliseen tutkimus- ja innovaatioyhteistyöhön liittyviä tehtäviä hal-

linnoimalla kyseistä tehtävää varten perustettua osakeyhtiötä. Tarve tällaiseen järjestelyyn on syntynyt kansainvälisessä yhteistoiminnassa ja erityisesti Euroopan Unionin puitteissa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa. Käytännössä Tekes ei ole itse voinut ottaa merkittäviä kansainvälisiä koordinaatiovastuita EU:n laajuisissa hankkeissa eikä ryhtyä innovatiivisiin kansainvälisiin yhteisrahoitteisiin hankkeisiin muiden rahoittajien kanssa silloin, kun toiminnan reunaehdot ovat valtion virastomuotoista toimintaa sitovia. Tekesin olisi voitava sitoutua tasavertaisena toimijana hyvinkin nopeasti. Valtion määrämuotoinen talousarviomenettely on suhteellisen hidas eivätkä bruttoperiaate tuloissa ja menoissa sekä toiminnan sitomisen kalenterivuosiin ole riittävän joustavia tilanteissa, joissa pitäisi olla mahdollisuus sitoutua toimintamalleihin joko yhdessä kansainvälisten kumppanirahoittajien kanssa tai hankkeisiin, joihin valtion virasto ei voi lähteä mukaan. Tällaisia ovat esimerkiksi perussopimuksen 185 ja 187 artiklan mukaiset yhteistoimintayritykset, joihin valtion virasto ei voi lähteä mukaan lainkaan. Vuosittain kyseiset kansainväliset yhteishankkeet olisivat vain murto-osa Tekesin tehtävien kokonaisuudesta eivätkä ne merkitse olennaista julkisten tehtävien tai rahoituksen siirtoa viraston ulkopuolelle eikä niistä aiheutuisi valtion taloudelle riskejä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kehittämiskeskukseen mahdollisuudesta tuottaa hallinnollisia tukipalveluja hallinnoimilleen osakeyhtiöille. Palveluiden hinnoittelussa noudatettaisiin valtion maksuperustelakia (150/1992).

3 a §. Kilpailuttaminen pienten ja keskisuurten yritysten puolesta. Pykälään ehdotetaan muutosta ainoastaan Tekesin nimenmuutoksen vuoksi.

4 §. Tekesin johtaminen. Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan muutosta ainoastaan Tekesin nimenmuutoksen takia.

Pykälän 3 momentissa säädetään siitä, miten pääjohtaja voi siirtää työjärjestyksellä ratkaisuvalltaa kehittämiskeskukseen muulle

virkamiehelle. Koska Tekesissä on myös työsopimussuhteisia henkilöitä, esitetään säännöstä muutettavaksi niin, että ratkaisuvallan siirto olisi mahdollista myös muille kuin virkasuhteessa oleville henkilöille. Ratkaisuvallansiirrossa on kuitenkin otettava huomioon, että merkittävää julkisen vallan käyttöä edellyttäviä tehtäviä ei voi siirtää henkilölle, joka ei ole virkasuhteessa.

Pykälän 4 momentissa säädetään pääjohtajan ratkaisuvallan pidättämisestä. Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että pääjohtaja voisi ottaa yksittäistapauksessa ratkaistavakseen asian, joka muutoin olisi muun Tekesiin palvelussuhteessa olevan henkilön ratkaistavissa.

5 §. Tekesin johtokunta. Pykälään ehdotetaan muutosta ainoastaan Tekesin nimenmuutoksen vuoksi.

6 §. Johtokunnan tehtävät. Pykälään lisätäisiin uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi. Johtokunnan tehtäviin lisättäisiin Tekesin hallinnoimien osakeyhtiöiden omistajaohjauksesta päättäminen. Kun johtokunnan tehtävänä muutenkin on päättää Tekesin yleisistä toimintalinjoista sekä vaikuttavuus- ja muista tavoitteista, on luontevaa, että myös tämän uuden tehtävän myötä omistajaohjauksen suuntaviivoista päättäminen kuuluu johtokunnalle.

7 §. Tekesin valtuuskunta. Pykälään ehdotetaan muutosta ainoastaan Tekesin nimenmuutoksen vuoksi.

9 §. Tarkemmat säännökset hallinnosta. Pykälään ehdotetaan muutosta ainoastaan Tekesin nimenmuutoksen vuoksi.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan säännösten osalta vuoden 2014 alussa.

1.2 Laki riskirahoitusta alkuvaiheen pääomasijoitusrahastoihin sijoittavasta valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä

1 §. Osakeyhtiön tarkoitus. Yhtiön perustamisen tavoitteena on korjata pääomamarkkinoilla oleva puute riskipääoman osalta. Yrityksen perustamisen kautta voidaan vahvistaa valtion roolia, minkä tavoitteena on aikaisen kehitysvaiheen yrityksiin keskitty-

vän pääomasijoitusmarkkinan luominen pitkällä aikavälillä. Yhtiö tulisi osallistumaan pääomasijoitusmarkkinan kehittämiseen rahastosijoitusten kautta. Tavoitteena on saada yksityiset sijoittajat palaamaan aikaisen vaiheen riskisijoittamiseen. Yhtiö toimii ainoastaan siellä missä esiintyy markkinapuutetta. Yhtiö kiinnittää erityistä huomiota siihen, että sen toiminta ei aiheuta markkinahäiriötä.

2 §. Yhtiön tehtävä. Esityksen mukaan yhtiö edistäisi alkavien yritysten liiketoimintaa tekemällä sijoituksia pääomarahastoihin. Hallituksen periaatelinjauksen mukaisesti valtio luopuu asteittain aikaisen vaiheen yrityksiin tehtävistä suorista sijoituksista ja keskittyy pääomarahastoihin tehtäviin sijoituksiin.

Yhtiö tekisi sijoituksia voittoa tavoitteleviin alkavan vaiheen pääomarahastoihin, joita hoidetaan liiketaloudellisin perustein. Yksityisten sijoittajien mukanaolo varmistaa osaltaan tuotto-odotukseen perustuvan päätöksen teon. Rahastojen pääomista pääsääntöisesti vähintään puolet kerätään yksityisistä lähteistä. Rahastoissa, jotka sijoittavat kaikkein varhaisimpaan vaiheeseen, voi valtion osuus rahastosta olla suurempi kuitenkin aina ottaen huomioon EU:n valtioneuvoston rajoitukset. Yhtiö voi myös perustaa rahaston ja kilpailuttaa sen hallinnoinnin. Yhtiö valitsee sijoituskohteet kilpailuttamalla pääomarahastot. Yhtiöllä on myös mahdollisuus kilpailuttaa rahastosijoitusten ehdot. Yhtiö tekee sijoituksia vain parhaisiin pääomarahastoihin, joissa on tuotto-odotuksiin perustuva sijoituspolitiikka ja kilpailukykyiset ehdot. Näin varmistetaan, että valtion varoja käytetään mahdollisimman tehokkaasti.

Yhtiö voisi olla sijoittajana kommandiitti-yhtiö muotoisissa pääomarahastoissa äänettömänä yhtiömiehenä, mikä on pääomasijoitustoimialalla vakiintunut käytäntö. Osakeyhtiö muotoisissa pääomasijoitusrahastoissa yhtiö voi merkitä osakeannissa yhtiön osakkeita tai osallistua muilla sijoitusvälineillä esimerkiksi voitto-osuuslainalla yhtiön pääomittamiseen. Yhtiöllä olisi mahdollisuus myöntää vieraan pääomanehtoinen laina pääomarahastolle. Yhtiö voisi myöntää lainan ilman vakuuksia. Lainan takaisinmaksu sekä tuotto voivat olla riippuvaisia rahaston irtautumisista kohdeyrityksistä. Yhtiöllä olisi myös mah-

dollisuus antaa takauksia korvaamaan yksityissijoittajille mahdollisesti syntyviä tappioita rahastoissa. Laaja sijoitusvälineiden ja rahoitusinstrumenttien käyttö antaa joustavuutta erilaisille pääomarahastoille ja antaa yhtiölle mahdollisuuden kehittää markkinaa.

Yhtiön kehittäessä pääomasijoitusmarkkinaa pyrkii se myös aktiivisesti löytämään ratkaisuja markkinapuutteen korjaamiseen, joita esiintyy alkavien yritysten rahoituksessa eri toimialoilla sekä yksityisten sijoittajien saamisessa osallistumaan markkinapuutteen korjaamiseen. Yhtiö voisi esimerkiksi perustaa tai olla sijoittajana rahastoissa, jotka ovat erikoistuneet luovien alojen yrityksiin tekeviin tuotesijoituksiin, bisnesenkeleiden kanssa tehtäviin sijoituksiin niin sanotusti matching-periaatteella tai suuryritysten toimialakohtaisissa rahastoissa.

3 §. Organisointi. Pykälän 1 momentin mukaan yhtiö on kokonaan valtion omistama ja se kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan. Yhtiö perustetaan ja siihen sijoitettava pääoma tulee valtion talousarviossa kyseiseen tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta. Myös sijoituksiin käytettävä rahoitus tulee yhtiöön talousarviossa vuosittain siihen tarkoitukseen varatusta määrärahasta.

Pykälän 2 momentin mukaan Tekes vastaisi yhtiön omistajaohjauksesta siten kuin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa (1368/2007) säädetään. Kyseisen lain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan yhtiöomistusta koskevaan päätöksentekoon ja valtion omistajaohjaukseen valtioneemistöisissä yhtiöissä ja valtion osakkuusyhtiöissä. Kuten edellä todettiin, yhtiö olisi valtion kokonaan omistama, joten sen yhtiöomistusta koskevaan päätöksentekoon ja omistajaohjaukseen sovellettaisiin edellä mainittua lakia. Yhtiöomistuksesta annetun lain 6 §:ssä säädetään tapauksesta, jossa valtiolle kuuluvien osakkeiden hallinnointi on eduskunnan tai valtioneuvoston päätöksellä osoitettu määrätyn viraston tehtäväksi. Tuolla virastolla on tuolloin toimivalta ja tehtävät, jotka lain 4 ja 5 §:n nojalla kuuluvat valtioneuvostolle ja omistajaohjauksesta vastaavalle ministeriölle, ja sitä koskevat samat rajoitukset, jotka 3 §:n ja 4 §:n 2 momentin nojalla koskevat valtioneuvostoa. Kun yhtiön hallinnointi esitetään annettavaksi Tekesille, niin

sillä on tällöin se toimivalta, joka edellä on todettu. Sääntely on tältä osin samanlainen kuin Teknologian tutkimuskeskus VTT:stä annetussa laissa (953/2010).

Yhtiön omistajaohjauksesta vastaisi Tekesin johtokunta. Tekesin johtokunta vastaisi valtion edustajien määräämisestä yhtiökokoukseen sekä antaisi toimintaohjeet mm. hallituksen jäsenten valintaan yhtiökokouksessa. Hallituksessa olisi 3—7 jäsentä, joista enemmistö on Tekesin ulkopuolisia pääomasijoitusalan ammattilaisia tai liike-elämän edustajia. Hallitus valitsee yhtiön toimitusjohtajan.

Tekesin johtokunta antaisi yhtiön sijoituspolitiikan suuntaviivat yhtiökokoukselle tai hallitustyöskentelyn kautta. Yhtiön hallitus määrittää ohjeistuksen perusteella sijoituspolitiikan. Yhtiön noudattamaa sijoituspolitiikkaa voidaan muuttaa markkinatilanteen niin vaatiessa.

Rahastosijoituspäätökset tekee yhtiön hallitus. Sijoituspäätösten tulee noudattaa yhtiön sijoituspolitiikkaa. Rahastovalinnassa arvioidaan hallinnointiyhtiön sijoitusstrategiaa sekä sen kykyä kehittää yrityksiä rahaston sijoittajien kannalta edullisesti. Rahastot tekevät itsenäisesti sijoituspäätökset kohdeyrityksiin sijoitusstrategiansa mukaisesti.

4 §. Taloudelliset toimintaperiaatteet. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yhtiön taloudellisista toimintaperiaatteista niin, ettei yhtiön toiminnalla tavoitella voittoa. Kuten edellä on todettu, yhtiön tarkoituksena on pääomasijoitusmarkkinan kehittäminen korjaamalla alkavien yritysten rahoituksen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Tämä tavoite jo sinällään pitää sisällä sen, että toimintaan sisältyy liiketaloudellisia riskejä. Osaltaan jo se, että valtio ryhtyy kehittämään rahoitusmarkkinoita, joka perinteisesti on yksityisten toimijoiden aktiviteetin varassa, kertoo siitä, että se ei toimi yhteiskunnan kannalta toivotulla tavalla.

Tässä ehdotettavassa pääomasijoitustoiminnassa on kyse valtioneuvoston toimintaperiaatteesta, jossa perustettava osakeyhtiö toimeenpääsee valtioneuvoston sijoittamalla julkisia varoja rahastoihin.

Toisaalta yhtiön toiminnan liiketaloudellista kannattavuutta edesauttaa se, että yhtiö toimii yhdessä yksityisten toimijoiden kans-

sa. Yhtiön sijoitustoiminnan kohteena ovat rahastot, joissa lähtökohtaisesti puolet on yksityisten toimijoiden sijoituksia. Rahastot tekevät sijoituspäätökset tuottotarkoituksessa. Tämä merkitsee sitä, että myös yksityisten toimijoiden tulee uskoa siihen, että rahasto on kannattava ainakin tietyllä aikavälillä, mikä luonnollisesti vaikuttaa myös tehtävien sijoitusten valintaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rahoituksen epäsymmetriasta. Epäsymmetrialla tarkoitetaan sitä, että yksittäisten sijoitusten kohdalla yhtiö voi hyväksyä huonompia rahoitusehtoja suhteessa yksityisiin sijoittajiin. Nämä yksityisiä sijoittajia huonommat ehdot kohdistuisivat ensisijassa sijoituksista saatavaan mahdolliseen tuottoon. Tällöin yhtiö tyytyisi esimerkiksi siihen, että yksityinen sijoittaja saisi sijoituksen tuotosta suuremman osuuden. Yhtiöllä olisi mahdollisuus ottaa yksityisiä sijoittajia suurempaa riskiä. Tällöin rahastojen palauttaessa varoja sijoittajille annetaan palautuvista kassavirroista etuoikeus yksityisille sijoittajille. Yhtiö voisi antaa myös takauksia korvaamaan yksityisille sijoittajille mahdollisesti syntyviä tappioita rahastoista.

Kun ehdotetun säännöksen mukaan yhtiö voi hyväksyä epäsymmetrisiä rahoitusehtoja, niin säännös ei velvoita vaan mahdollistaa kyseisen menettelyn ja on aina yhtiön harkinnassa, millaisilla ehdoilla yksittäiset sijoitukset tehdään. Tässä harkinnassa tulee ottaa huomioon lain 1 §:ssä säädetty yhtiön toiminnan tarkoitus eli pääomasijoitustoimialan kehittäminen erityisesti alkavien yritysten tarpeet huomioiden. Tätä taustaa vasten yhtiön tulee arvioida, edellyttääkö se yksittäisissä tapauksissa yhtiön sitoutumista yksityisiä sijoittajia huonompiin sijoitusehtoihin. Toiminnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että markkinoilla säilyy tasavertainen kilpailuasetelma eivätkä mahdolliset käytöön otettavat epäsymmetriset rahoitusehdot vääristä markkinoita. Epäsymmetristen rahoitusehtojen mahdollisuus merkitsee sitä, että Euroopan unionin valtiontukisäännökset tulevat myös sovellettavaksi, sillä tätä kautta yksityiset sijoittajat saavat sijoituksilleen paremman tuoton kuin ne normaalissa markkinatilanteessa saisivat. Koska tuo etu tulee valtion toiminnan kautta ja sen varoista, kat-

sotaan se yksityiselle sijoittajalle annettavaksi valtiontueksi.

Tukiohjelmalle haettaisiin komission hyväksyntää valtiontuki-ilmoituksella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin yhtiön tappionkorvauksesta. Koska yhtiö voisi käyttää epäsymmetristä riskinjakoa, sijoituksista saatavat tuotot ovat määrältään rajoitettuja. Sen vuoksi on todennäköistä, että tulojen jäädessä normaalia vähäisemmäksi, yhtiön tulot eivät kata toiminnasta aiheutuvia menoja ja että yhtiön toiminta on tappiollista. Yhtiön toiminnan tarkoituksesta jo sinänsä aiheutuu normaalia suurempi tappion riski. Tästä syystä ehdotetaan, että valtio voisi korvata yhtiölle sen toiminnasta mahdollisesti syntyviä tappioita, jotta yhtiön toiminnan jatkuvuus voitaisiin turvata. Korvauksen tarkoituksena olisi osaltaan kattaa epäsymmetrisestä riskinjaosta aiheutuvia tappioita. Samalla turvataan se, että yhtiö voisi käyttää siihen sijoitetut varat tehokkaasti yhtiön sijoitustoimintaan.

5 §. Suhde hallinnon yleislakeihin. Koska yhtiön tehtävät ovat perustuslain 124 §:n tarkoittamia julkisia hallintotehtäviä, tulee säännösperusteisesti taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että yhtiön pääomasijoituksiin ja takauksiin liittyvässä päätöksenteossa ja niiden valmistelussa on noudatettava hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003) ja saamelaiten kielilakia (1086/2003).

6 §. Vastuukysymykset. Koska tämän lain soveltamisessa on kysymys perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle, säädettäisiin tässä pykälässä yhtiön henkilöstön virkavastuusta. Yhtiön henkilöstöön ja toimielimiin sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta niissä tehtävissä, jotka katsotaan julkisiksi hallintotehtäviksi. Tällaisia tehtäviä ovat sijoitustoimintaan ja takauksiin liittyvät päätökset ja niiden valmistelu. Säännös koskisi myös yhtiön toimitusjohtajaa ja hallituksen jäseniä.

Koska yhtiön henkilöstö ja johto toimivat virkavastuulla, sovellettaisiin heihin vahin-

gonkorvausvelvollisuuden osalta vahingonkorvauslain (412/1974) virkamiehiä koskevia säännöksiä. Tässä suhteessa tämä laki syrjäyttäisi erityislakina osakeyhtiölain (624/2006), jota yhtiön toimintaan muutoin yleislakina sovelletaan.

7 §. Tarkemmat säännökset. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tukiohjelman yksityiskohdista, kuten epäsymmetrian käytöstä. Varsinkin, jos tukiohjelma tulee voimassaolevien valtiontukisääntöjen mukaan notifioida, on sen perusteista syytä antaa yksityiskohtaisempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella mahdollisesti säädettäisiin vain tukiohjelman perusteista, ei yksityiskohdista.

8 §. Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Valtioneuvoston asetus annettaisiin heti, kun se olisi mahdollista, riippuen komissiolle tehtävästä ilmoituksesta tai mahdollisesta notifikaatiosta.

1.3 Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lain 6 §:ään ehdotetaan muutosta Tekesin nimenmuutoksen takia.

1.4 Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta

Lain 6 ja 10 §:ään ehdotetaan muutosta Tekesin nimenmuutoksen takia.

1.5 Laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015 annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lain 6 §:ään ehdotetaan muutosta Tekesin nimenmuutoksen takia.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetussa valtioneuvos-

ton asetuksessa (1146/2008) säädetään tarkemmin kehittämiskeskukseen ja sen johtokunnan tehtävistä. Viraston nimenmuutoksesta sekä lain 3 ja 6 §:iin ehdotettujen muutosten takia myös kehittämiskeskuksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (1146/2008) on tehtävä vastaavat muutokset. Koska nimenmuutoksen takia lähes jokaiseen pykälään olisi tehtävä muutoksia, on selkeyden vuoksi tarpeen antaa kokonaan uusi valtioneuvoston asetus, jonka sisältö vastaisi voimassa olevaa valtioneuvoston asetusta.

Pääomasijoitustoiminnasta tullaan antamaan myös valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä.

Tekesin tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-toimintaan myöntämän rahoituksen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä säädetään tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan rahoituksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (298/2008, jäljempänä *rahoitusasetus*). Tämä rahoitusasetus perustuu Yhteisön puitteisiin tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatio toimintaan myönnettävälle valtioneuvostolle (2006/C 323/01) (jäljempänä *tki-puitteet*) ja on voimassa 2013 vuoden loppuun. Uusi valtioneuvoston asetus on tarkoitettu antamaan vuonna 2014, heti kun uudet puitteet tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toimintaan myönnettävälle valtioneuvostolle tulevat voimaan.

3 Voimaantulo

Lakiehdotukset 1 ja 3—5 tulisivat voimaan vuoden 2014 alussa. Lakiehdotus 2 tulisi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Koska pääomasijoitus toiminta katsotaan valtiontukitoimenpiteeksi, joudutaan siitä tekemään joko ilmoitus komissiolle tai mikäli komissio katsoo, ettei tässä ehdotettava toimenpide ole sallittua yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti, on toimenpide notifioitava komissiolle. Valtiontukitoimenpidettä ei saa panna täytäntöön ennen kuin komissio on antanut siihen suostumuksensa.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisenjärjestys

Perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Yksilöllä tarkoitetaan myös yksityisoikeudellisia yhteisöjä. Lailla on säädettävä myös perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Perustettavan osakeyhtiön tehtävistä valtion varoista tehtävien pääomasijoitusten tekeminen, takauksen myöntäminen sekä näihin liittyvä päätöksenteko valmisteluineen, on katsottava julkiseksi hallintotehtäväksi. Perustuslakivaliokunta on katsonut valtion vientitakuulain säätämiseen johtaneesta hallituksen esityksestä (HE 215/2000 vp) antamassaan lausunnossa (PeVL 2/2001 vp), että valtion vientitakuiden myöntäminen on vahvoista yksityisoikeudellisista piirteistään huolimatta perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu julkinen hallintotehtävä. Perustuslakivaliokunta katsoi, että vientitakuut ovat varallisuusarvoisia etuuksia, joita myöntämällä Finnvera tai viime kädessä valtion talousarvion ulkopuolella oleva, mutta siitä rahoitusta saava valtiontaukurahasto sitoutuu korvaamaan tietystä toiminnasta aiheutuvat tappiot tai menetykset. Merkittävästä julkisen vallan käytöstä vientitakuiden myöntämisessä ei perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan kuitenkaan ollut kysymys, kun otettiin huomioon päätöksentekoon kytkeytyvä varsin laaja harkinnanvaraisuus ja sekin, että vientitakuut ovat yksityisoikeudellisia sopimuksia.

Julkinen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle on perustuslain

124 §:n mukaan säädettävä lailla tai lain nojalla. Tässä esityksessä ehdotetaan, että Tekesiä koskevaan lakiin tulisi säännös, jonka nojalla Tekes voisi osittain hoitaa pääomasijoitustoimintaa hallinnoimalla sitä tarkoitusta varten perustettua osakeyhtiötä. Itse osakeyhtiöstä, joka olisi erityistehtäväyhtiö, säädettäisiin myös lailla.

Julkinen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle voidaan säätää tai päättää vain perustuslain 124 §:ssä tarkoitettujen edellytysten täyttyessä. Ensinnäkin julkinen hallintotehtävä voidaan antaa viranomaiskoneiston ulkopuolelle vain, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Lisäksi siirto ei saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Valtion myöntämä riskirahoitus, mukaan lukien tähän esitykseen sisältyvä yritysten alkuvaiheeseen kohdistuva riskirahoitus, on tarkoituksenmukaisempaa hoitaa yhtiömuodossa kuin virastossa.

Perustuslakivaliokunta on perustuslain säätämisen yhteydessä korostanut, että uskottaessa hallintotehtävä suoraan laissa muulle kuin viranomaiselle tulee säännöspäätöksellisesti taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen tässä toiminnassa (PeVM 10/1998 vp, s. 35/II). Tästä syystä perustettava osakeyhtiötä koskevaan lakiin otettaisiin viittaukset hallinnon yleislakeihin.

Edelle esitetyistä syistä katsotaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.**Laki****Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetun lain (717/2008) nimike, 1—3, 3 a, 4 §, 5 §:n 1 ja 3 momentti, 6, 7 ja 9 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 a, 5 §:n 1 ja 3 momentti sekä 6 § laissa 162/2011 seuraavasti:

Laki**Innovaatorahoituskeskus Tekesistä**

1 §

Organisatorinen asema

Teknologia- ja innovaatiopolitiikkaa toteuttava Innovaatorahoituskeskus Tekes kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan.

2 §

Toiminnan tavoite

Tekesin toiminnan tavoitteena on edistää teollisuuden ja palvelujen kehittymistä teknologian ja innovaatioiden keinoin. Toiminnan tulee uudistaa elinkeinoja, kasvattaa jalostusarvoa, parantaa tuottavuutta ja työelämän laatua, lisätä vientiä sekä luoda työllisyyttä ja hyvinvointia.

3 §

Tekesin tehtävät

Tekes edistää asiantuntemuksellaan ja rahoituksellaan teknologian ja innovaatioiden kehittämistä sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan tulosten laaja-alaista hyödyntämistä elinkeinotoiminnassa, työelämässä ja muualla yhteiskunnassa sekä aikaisen vaiheen pääomasijoitusmarkkinan kehittymistä.

Tekes suorittaa lisäksi ne teknologia- ja innovaatiopolitiikan suunnitteluun, selvitykseen, kokeiluun ja seurantaan liittyvät tehtävät, jotka työ- ja elinkeinoministeriö sille tulosohjauksessaan antaa tai jotka sille erikseen valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Tekes voi huolehtia kansainväliseen tutkimus- ja innovaatioyhteistyöhön liittyvistä tehtävistä hallinnoimalla kyseistä tehtävää varten perustettua valtion kokonaan omistamaa osakeyhtiötä ja vastaamalla yhtiön omistajaohjauksesta siten kuin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) 6 §:ssä säädetään.

Tekes voi tuottaa hallinnoimilleen osakeyhtiöille hallinnollisia tukipalveluja korvausta vastaan.

3 a §

Kilpailuttaminen pienten ja keskisuurten yritysten puolesta

Tekes voi kilpailuttaa julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) noudattaen tavaran- ja palveluntuottajat niiden pienten ja keskisuurten yritysten puolesta, jotka saavat kehittämisskeskukselta valtionavustuslain (688/2001) mukaista rahoitusta tutkimus-, kehittämis- tai innovaatiotoimintaan.

Tekesiltä tutkimus-, kehittämis- tai innovaatiotoimintaan rahoitusta yli puolet hankinnan arvosta saanut pieni ja keskisuuri yritys voi valita hankinnan toteuttajaksi toimittajan, jonka Tekes on yrityksen puolesta kilpailuttanut.

Pienellä ja keskisuurella yrityksellä tarkoitetaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetun komission suosituksen 2003/361/EY mukaisia yrityksiä.

4 §

Tekesin johtaminen

Tekesiä johtaa pääjohtaja, jonka nimittää valtioneuvosto. Pääjohtaja johtaa, valvoo ja kehittää Tekesin toimintaa ja vastaa toiminnan tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle.

Pääjohtaja ratkaisee Tekesissä ratkaistavat asiat, joista ei ole muualla erikseen säädetty.

Pääjohtaja vahvistaa työjärjestyksen. Työjärjestyksellä voidaan siirtää pääjohtajan ratkaisovaltaa Tekesiin palvelussuhteessa olevalle henkilölle, kuitenkin siten, että merkittävää julkisen vallan käyttöä edellyttävien tehtävien ratkaisovaltaa ei siirretä muille kuin virkasuhteisille. Työjärjestyksessä määrätään, mitkä asiat ratkaistaan esittelystä.

Pääjohtaja voi ottaa yksittäistapauksessa ratkaistavakseen asian, joka muutoin olisi muun Tekesiin palvelussuhteessa olevan henkilön ratkaistavissa.

5 §

Tekesin johtokunta

Tekesillä on johtokunta, jonka valtioneuvosto nimittää kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Johtokuntaan kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän Tekesin toimialaa tuntevaa henkilöä, joista yksi edustaa työ- ja elinkeinoministeriötä. Johtokunnan jäseneksi ei voida nimittää Tekesiin palvelussuhteessa olevaa henkilöä.

Tekesin henkilöstö valitsee johtokuntaan keskuudestaan edustajan, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus johtokunnan kokouksissa lukuun ottamatta nimitysasioita.

6 §

Johtokunnan tehtävät

Johtokunta ohjaa, seuraa ja valvoo Tekesin toimintaa. Johtokunta päättää Tekesin yleisistä toimintalinjoista sekä vaikuttavuus- ja muista tavoitteista ottaen huomioon työ- ja elinkeinoministeriön kanssa sovitut tavoitteet.

Johtokunnan oikeudesta päättää rahoituksen myöntämisestä yritysten ja yhteisöjen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeisiin sekä julkisen tutkimuksen hankkeisiin Tekesille valtion talousarviossa osoitettujen myöntämisvaltuuksien puitteissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Johtokunta päättää valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa tarkoitettujen kehittämisskeskuksen hallinnoimien osakeyhtiöiden omistajaohjauksesta.

Johtokunnan muista tehtävistä ja päätöksenteosta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Tekesin valtuuskunta

Tekesin toimintaa seuraa Tekesin valtuuskunta, jonka asettamisesta, tehtävistä, ko-

koonpanosta ja toimikaudesta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

sa ja virastoissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Tarkemmat säännökset hallinnosta

Tekesin virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja virkojen täyttämistä on voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/1994) säädetään. Organisaatiosta, johtamisesta, virkamiehen virkavapauden myöntämisestä ja sijaisuudesta sekä valtion edustamisesta tuomioistuimis-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä viitataan Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskukseen, viittauksen on katsottava tarkoittavan Innovaatio-rahoytuskeskus Tekesiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**riskirahoitusta alkuvaiheen pääomarahastoihin sijoittavasta valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yhtiön tarkoitus

Yhtiön tarkoituksena on pääomasijoitusmarkkinan kehittäminen korjaamalla yritysten alkuvaiheen rahoituksen tarjonnassa esiintyviä puutteita.

2 §

Tehtävät

Yhtiön tehtävänä on edistää yritysten alkuvaiheen liiketoimintaa perustamalla uusia rahastoja, tekemällä oman ja vieraan pääoman ehtoisia sijoituksia rahastoihin ja myöntämällä takauksia pääomarahastojen yksityisille sijoittajille.

3 §

Organisointi

Yhtiö on valtion kokonaan omistama ja se kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alaan.

Innovaatorahoituskeskus Tekes vastaa yhtiön omistajaohjauksesta siten kuin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa (1368/2007) säädetään.

4 §

Taloudelliset toimintaperiaatteet

Yhtiö ei tavoittele toiminnallaan voittoa. Yhtiö voi valtiontukea koskevien säännösten ja määräysten puitteissa ottaa rahastosi-joituksissaan suurempaa riskiä tai tyytyä pienempään tuottoon kuin yksityiset sijoittajat. Valtioneuvosto voi päättämillään ehdoilla antaa sitoumuksen siitä, että valtio korvaa yhtiölle 2 §:ssä tarkoitettua toiminnasta mahdollisesti syntyneitä tappioita.

5 §

Suhde hallinnon yleislakeihin

Yhtiön pääomasijoituksiin ja takauksiin liittyvässä päätöksenteossa ja niiden valmistelussa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003) ja saamen kieli lakia (1086/2003).

6 §

Vastuukysymykset

Yhtiön henkilöstöön ja toimielimiin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän käsitellessään tässä

laissa tarkoitettuja asioita. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

7 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa yksityiskohtaisempia säännöksiä valtiontukiohjelman sisällöstä, yhtiön varojen suuntaamisesta valtiontukiohjelmassa ja sen muis-

ta käyttöehdoista sekä mahdollisista menettelytavoista.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain toimeenpanon edellyttämiin toimiin.

3.

Laki**valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1226/2010 seuraavasti:

6 §

Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta

Yhtiön toimielimen jäsen ja varajäsen sekä yhtiön palveluksessa oleva voi sen estämättä, mitä 5 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta, antaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Innovaatorahoituskeskus Tekesille tietoja, joita hän on saanut yhtiön asiakkaan tai

muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityisestä olosuhteesta taikka liike- ja ammattisalaisuudesta, jos tietojen antaminen on julkisen rahoituksen yhteensovittamisen tai yritystukiasioiden viranomaiskäsitteilyn kannalta tarpeellista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

4.

Laki**yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (240/2007) 6 §:n 2 momentin 1 kohta ja 10 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1039/2010 seuraavasti:

6 §

Asiakastietojärjestelmän kautta saatavissa olevat tiedot

Asiakastietojärjestelmän kautta voidaan lisäksi välittää salassapitosäännösten estämättä:

1) tiedot siitä, onko yritys ollut työ- ja elinkeinoministeriön, valtion erityisrahoitusyhtiön, Innovaatorahoituskeskus Tekesin, maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaana, sekä tiedot henkilöistä, jotka yritys on nimenyt yhteyshenkilöikseen tässä laissa tarkoitettuja yrityspalveluja varten;

10 §

Asiakastietojärjestelmän tietojen luovuttaminen

Edellä 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, työ- ja elinkeinotoimistolle, Innovaatorahoituskeskus Tekesille, valtion erityisrahoitusyhtiölle ja Maaseutuvirastolle yrityspalvelujen toteuttamista varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

5.

Laki**tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015 annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015 annetun lain (992/2012) 6 §:n 2 momentti seuraavasti:

6 §

Menettely

kimus- ja kehittämistoiminnalle säädettyjen edellytysten täyttymisestä.

Innovaatorahoituskeskus Tekes antaa Verohallinnon pyynnöstä lausunnon 3 §:ssä tut-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2013

Pääministeri**JYRKI KATAINEN**Elinkeinoministeri *Jan Vapaavuori*

Liitteet
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta annetun lain (717/2008) nimike, 1—3, 3 a ja 4 §, 5 §:n 1 ja 3 momentti, 6, 7 ja 9 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 a, 5 §:n 1 ja 3 momentti sekä 6 § laissa 162/2011 seuraavasti:

Laki

Innovaatorahoituskeskus Tekesistä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Organisatorinen asema

Organisatorinen asema

Teknologia- ja innovaatiopolitiikkaa toteuttava Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan.

Teknologia- ja innovaatiopolitiikkaa toteuttava *Innovaatorahoituskeskus Tekes* kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan.

2 §

2 §

Toiminnan tavoite

Toiminnan tavoite

Kehittämiskeskuksen toiminnan tavoitteena on edistää teollisuuden ja palvelujen kehittymistä teknologian ja innovaatioiden keinoin. Toiminnan tulee uudistaa elinkeinoja, kasvattaa jalostusarvoa, parantaa tuottavuutta ja työelämän laatua, lisätä vientiä sekä luoda työllisyyttä ja hyvinvointia.

Tekesin toiminnan tavoitteena on edistää teollisuuden ja palvelujen kehittymistä teknologian ja innovaatioiden keinoin. Toiminnan tulee uudistaa elinkeinoja, kasvattaa jalostusarvoa, parantaa tuottavuutta ja työelämän laatua, lisätä vientiä sekä luoda työllisyyttä ja hyvinvointia.

3 §

Kehittämiskeskusten tehtävät

Kehittämiskeskus edistää asiantuntemuksellaan ja rahoitustoiminnallaan teknologian ja innovaatioiden kehittämistä sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan tulosten laaja-alaista hyödyntämistä elinkeinotoiminnassa, työelämässä ja muualla yhteiskunnassa.

Kehittämiskeskus suorittaa lisäksi ne teknologia- ja innovaatiopolitiikan suunnitteluun, selvityksiin, kokeiluun ja seurantaan liittyvät tehtävät, jotka työ- ja elinkeinoministeriö sille tulosohjauksessaan antaa tai jotka sille erikseen valtioneuvoston asetuksella säädetään.

3 a §

Kilpailuttaminen pienten ja keskisuurten yritysten puolesta

Kehittämiskeskus voi kilpailuttaa julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) noudattaen tavarant- ja palveluntuottajat niiden pienten ja keskisuurten yritysten puolesta, jotka saavat kehittämiskeskukselta valtionavustuslain (688/2001) mukaista rahoitusta tutkimus-, kehittämis- tai innovaatiotoimintaan.

Kehittämiskeskukselta tutkimus-, kehittämis- tai innovaatiotoimintaan rahoitusta yli puolet hankinnan arvosta saanut pieni ja keskisuuri yritys voi valita hankinnan toteuttajaksi toimittajan, jonka kehittämiskeskus on yrityksen puolesta kilpailuttanut.

Pienellä ja keskisuurella yrityksellä tarkoitetaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetun

3 §

Tekesin tehtävät

Tekes edistää asiantuntemuksellaan ja rahoituksellaan teknologian ja innovaatioiden kehittämistä sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan tulosten laaja-alaista hyödyntämistä elinkeinotoiminnassa, työelämässä ja muualla yhteiskunnassa sekä aikaisien vaiheen pääomasijoitusmarkkinan kehittymistä.

Tekes suorittaa lisäksi ne teknologia- ja innovaatiopolitiikan suunnitteluun, selvityksiin, kokeiluun ja seurantaan liittyvät tehtävät, jotka työ- ja elinkeinoministeriö sille tulosohjauksessaan antaa tai jotka sille erikseen valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Tekes voi huolehtia kansainväliseen tutkimus- ja innovaatioyhteistyöhön liittyvistä tehtävistä hallinnoimalla kyseistä tehtävää varten perustettua valtion kokonaan omistamaa osakeyhtiötä ja vastaamalla yhtiön omistajaohjauksesta siten kuin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain (1368/2007) 6 §:ssä säädetään.

Tekes voi tuottaa hallinnoimilleen osakeyhtiöille hallinnollisia tukipalveluja korvausta vastaan.

3 a §

Kilpailuttaminen pienten ja keskisuurten yritysten puolesta

Tekes voi kilpailuttaa julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) noudattaen tavarant- ja palveluntuottajat niiden pienten ja keskisuurten yritysten puolesta, jotka saavat kehittämiskeskukselta valtionavustuslain (688/2001) mukaista rahoitusta tutkimus-, kehittämis- tai innovaatiotoimintaan.

Tekesiltä tutkimus-, kehittämis- tai innovaatiotoimintaan rahoitusta yli puolet hankinnan arvosta saanut pieni ja keskisuuri yritys voi valita hankinnan toteuttajaksi toimittajan, jonka Tekes on yrityksen puolesta kilpailuttanut.

Pienellä ja keskisuurella yrityksellä tarkoitetaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetun

komission suosituksen 2003/361/EY mukaisia yrityksiä.

komission suosituksen 2003/361/EY mukaisia yrityksiä.

4 §

Kehittämiskeskuksen johtaminen

Kehittämiskeskusta johtaa pääjohtaja, jonka nimittää valtioneuvosto. Pääjohtaja johtaa, valvoo ja kehittää kehittämiskeskuksen toimintaa ja vastaa toiminnan tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle.

Pääjohtaja ratkaisee kehittämiskeskuksessa ratkaistavat asiat, joista ei ole muualla erikseen säädetty.

Pääjohtaja vahvistaa työjärjestyksen. Työjärjestyksellä voidaan siirtää pääjohtajan ratkaisovaltaa kehittämiskeskuksen muulle virkamiehelle. Työjärjestyksessä määrätään, mitkä asiat ratkaistaan esittelystä.

Pääjohtaja voi ottaa yksittäistapauksessa ratkaistavakseen asian, joka muutoin olisi muun virkamiehen ratkaistavissa.

5 §

Kehittämiskeskuksen johtokunta

Kehittämiskeskuksella on johtokunta, jonka valtioneuvosto nimittää kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Johtokuntaan kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän kehittämiskeskuksen toimialaa tuntevaa henkilöä, joista yksi edustaa työ- ja elinkeinoministeriötä. Johtokunnan jäseneksi ei voida nimittää kehittämiskeskuksen palvelussuhteessa olevaa henkilöä.

Kehittämiskeskuksen henkilöstö valitsee johtokuntaan keskuudestaan edustajan, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus johtokunnan kokouksissa lukuun ottamatta nimitysasioita.

4 §

Tekesin johtaminen

Tekesiä johtaa pääjohtaja, jonka nimittää valtioneuvosto. Pääjohtaja johtaa, valvoo ja kehittää *Tekesin* toimintaa ja vastaa toiminnan tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle.

Pääjohtaja ratkaisee *Tekesissä* ratkaistavat asiat, joista ei ole muualla erikseen säädetty.

Pääjohtaja vahvistaa työjärjestyksen. Työjärjestyksellä voidaan siirtää pääjohtajan ratkaisovaltaa *Tekesiin palvelussuhteessa olevalle henkilölle, kuitenkin siten, että merkittävää julkisen vallan käyttöä edellyttävien tehtävien ratkaisovaltaa ei siirretä muille kuin virkasuhteisille*. Työjärjestyksessä määrätään, mitkä asiat ratkaistaan esittelystä.

Pääjohtaja voi ottaa yksittäistapauksessa ratkaistavakseen asian, joka muutoin olisi muun virkamiehen ratkaistavissa.

5 §

Tekesin johtokunta

Tekesillä on johtokunta, jonka valtioneuvosto nimittää kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Johtokuntaan kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän *Tekesin* toimialaa tuntevaa henkilöä, joista yksi edustaa työ- ja elinkeinoministeriötä. Johtokunnan jäseneksi ei voida nimittää *Tekesiin* palvelussuhteessa olevaa henkilöä.

Tekesin henkilöstö valitsee johtokuntaan keskuudestaan edustajan, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus johtokunnan kokouksissa lukuun ottamatta nimitysasioita.

6 §

Johtokunnan tehtävät

Johtokunta ohjaa, seuraa ja valvoo kehittämiskeskuksen toimintaa. Johtokunta päättää kehittämiskeskuksen yleisistä toimintalinjoista sekä vaikuttavuus- ja muista tavoitteista ottaen huomioon työ- ja elinkeinoministeriön kanssa sovitut tavoitteet.

Johtokunnan oikeudesta päättää rahoituksen myöntämisestä yritysten ja yhteisöjen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeisiin sekä julkisen tutkimuksen hankkeisiin kehittämiskeskukselle valtion talousarviossa osoitettujen myöntämisvaltuuksien puitteissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Johtokunnan muista tehtävistä ja päätöksenteosta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Tekesin valtuuskunta

Kehittämiskeskuksen toimintaa seuraa Tekesin valtuuskunta, jonka asettamisesta, tehtävistä, kokoonpanosta ja toimikaudesta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Tarkemmat säännökset hallinnosta

Kehittämiskeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja virkojen täyttämisestä on voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/1994) säädetään. Organisaatiosta, johtamisesta, virkamiehen virkavapauden myöntämisestä ja sijaisuudesta sekä valtion edustamisesta tuomioistuimissa ja virastoissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Johtokunnan tehtävät

Johtokunta ohjaa, seuraa ja valvoo *Tekesin* toimintaa. Johtokunta päättää *Tekesin* yleisistä toimintalinjoista sekä vaikuttavuus- ja muista tavoitteista ottaen huomioon työ- ja elinkeinoministeriön kanssa sovitut tavoitteet.

Johtokunnan oikeudesta päättää rahoituksen myöntämisestä yritysten ja yhteisöjen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeisiin sekä julkisen tutkimuksen hankkeisiin *Teke-sille* valtion talousarviossa osoitettujen myöntämisvaltuuksien puitteissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Johtokunta päättää valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa tarkoitettujen kehittämiskeskuksen hallintoimien osakeyhtiöiden omistajaohjauksesta.

Johtokunnan muista tehtävistä ja päätöksenteosta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Tekesin valtuuskunta

Tekesin toimintaa seuraa Tekesin valtuuskunta, jonka asettamisesta, tehtävistä, kokoonpanosta ja toimikaudesta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Tarkemmat säännökset hallinnosta

Tekesin virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja virkojen täyttämisestä on voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/1994) säädetään. Organisaatiosta, johtamisesta, virkamiehen virkavapauden myöntämisestä ja sijaisuudesta sekä valtion edustamisesta tuomioistuimissa ja virastoissa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuks-*

sa säännöksissä viitataan Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskukseen, viittauksen on katsottava tarkoittavan Innovatiiorahoituskeskus Tekesiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3.

Laki**valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1226/2010 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

6 §

*Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta**Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta*

Yhtiön toimielimen jäsen ja varajäsen sekä yhtiön palveluksessa oleva voi sen estämättä, mitä 5 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta, antaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskukselle tietoja, joita hän on saanut yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityisestä olosuhteesta taikka liike- ja ammattisalaisuudesta, jos tietojen antaminen on julkisen rahoituksen yhteensovittamisen tai yritystukiasioiden viranomaiskäsitteilyn kannalta tarpeellista.

Yhtiön toimielimen jäsen ja varajäsen sekä yhtiön palveluksessa oleva voi sen estämättä, mitä 5 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta, antaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä *Innovaatorahoituskeskus Tekesille* tietoja, joita hän on saanut yhtiön asiakkaan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityisestä olosuhteesta taikka liike- ja ammattisalaisuudesta, jos tietojen antaminen on julkisen rahoituksen yhteensovittamisen tai yritystukiasioiden viranomaiskäsitteilyn kannalta tarpeellista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
 ta 20 .

4.

Laki**yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (240/2007) 6 §:n 2 momentin 1 kohta ja 10 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1039/2010 seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

6 §

*Asiakastietojärjestelmän kautta saatavissa olevat tiedot**Asiakastietojärjestelmän kautta saatavissa olevat tiedot*

Asiakastietojärjestelmän kautta voidaan lisäksi välittää salassapitosäännösten estämättä:

1) tiedot siitä, onko yritys ollut työ- ja elinkeinoministeriön, valtion erityisrahoitusyhtiön, Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksen, maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaana, sekä tiedot henkilöistä, jotka yritys on nimennyt yhteyshenkilöikseen tässä laissa tarkoitettuja yrityspalveluja varten;

Asiakastietojärjestelmän kautta voidaan lisäksi välittää salassapitosäännösten estämättä:

1) tiedot siitä, onko yritys ollut työ- ja elinkeinoministeriön, valtion erityisrahoitusyhtiön, *Innovaatorahoituskeskus Tekesin*, maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaana, sekä tiedot henkilöistä, jotka yritys on nimennyt yhteyshenkilöikseen tässä laissa tarkoitettuja yrityspalveluja varten;

10 §

10 §

*Asiakastietojärjestelmän tietojen luovuttaminen**Asiakastietojärjestelmän tietojen luovuttaminen*

Edellä 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, työ- ja elinkeinotoimistolle, Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskukselle, valtion erityis-

Edellä 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, työ- ja elinkeinotoimistolle, *Innovaatorahoituskeskus Tekesille*, valtion erityisrahoitusyhtiölle ja Maa-

Voimassa oleva laki

rahoitusyhtiölle ja Maaseutuvirastolle yrityspalvelujen toteuttamista varten.

seutuvirastolle yrityspalvelujen toteuttamista varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .

5.

Laki**tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015 annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2013—2015 annetun lain (992/2012) 6 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Menettely

Menettely

 Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus antaa Verohallinnon pyynnöstä lausunnon 3 §:ssä tutkimus- ja kehittämistoiminnalle säädettyjen edellytysten täyttymisestä.

 Innovaatorahoituskeskus Tekes antaa Verohallinnon pyynnöstä lausunnon 3 §:ssä tutkimus- ja kehittämistoiminnalle säädettyjen edellytysten täyttymisestä.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
 ta 20 .